

Globaalin kehityksen epävarmuus

Metsäalan tulevaisuusseminaari, 1.11.2007

Jukka Pirttilä
Tutkimuskoordinaattori
Palkansaajien tutkimuslaitos

PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Puheen rakenne

Kyse talouden globalisaatiosta: kansallisten talouksien keskinäisten riippuvuuksien lisääntymisestä

- Miten nykytilanteeseen on tultu?
- Mitä epävarmuustekijöitä globaaliin kehitykseen liittyy?
- Millaisia politiikkavaihtoehtoja globalisaation hallintaan on?
- Mitä edellä kuvattu merkitsee Suomelle?

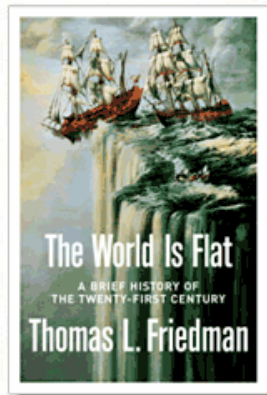
PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Pääviestit

- Moni seikka globalisaatiossa näyttää keskimäärin menneen hyvin
 - Kauppa on kasvanut, köyhyys on vähentynyt, sekä rikkaat että köyhät globalisaatioon osallistuneet maat ovat hyötäneet
 - Talouspoliittiset valinnat ovat (ehkä) myös samankaltaistuneet
- Mutta lopputulosten ja poliittisten valintojen kirjo on suuri
 - Eriarvoisuus, maiden välillä mitattuna ja monen maan sisällä, on kasvanut
 - Perinteisestä talousmallista poikenneet maat ovat menestyneet hyvin, ehkä paremmin kuin talouspolitiikan ”mallimaat”
- Tilaa omaperäiselle politiikalle on
 - Vahvemmin sanottuna: omia räätälöityjä maakohtaisia ratkaisuja tarvitaan

1. Miten maailmantalous on kehittynyt?

- Friedmanin (2005) kirja: Maailmasta on tullut litteä
- Tarkoittaa
 - Koko maailmantalous on integroitunut aivan uudella tavalla kuin ennen
 - Samalla maailma on myös samankaltaistunut
 - Johtuu tietoliikenne-yhteyksistä ja outsourcing-ilmioistä yms.
 - Länsimaiden on pakko vain ”kiristää tahtiaan”

Globalisaatio on todellakin edennyt nopeasti: Esimerkinä kansainvälisen kaupan kasvu

Chart II.1

World merchandise trade and production by major product group, 1950-05

(Average annual percentage change in volume terms)

Lähde: Maailman kauppajärjestö WTO

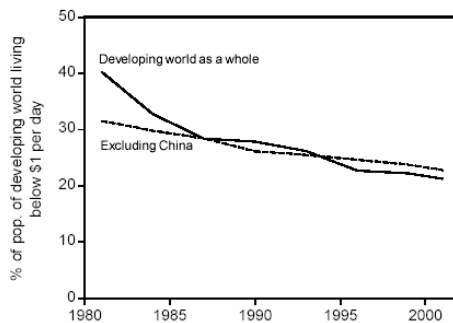
PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Absoluuttisessa köyhyydessä elävien osuus on pienentyt

Figure 2: Poverty incidence in the developing world 1981-2001

Lähde: Maailmanpankki

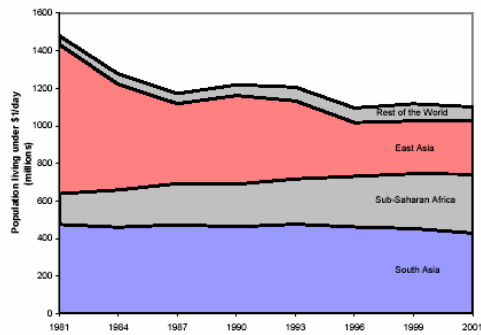
PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Ja vaikka väestö on kasvanut, myös köyhien lukumäärä on vähentynyt

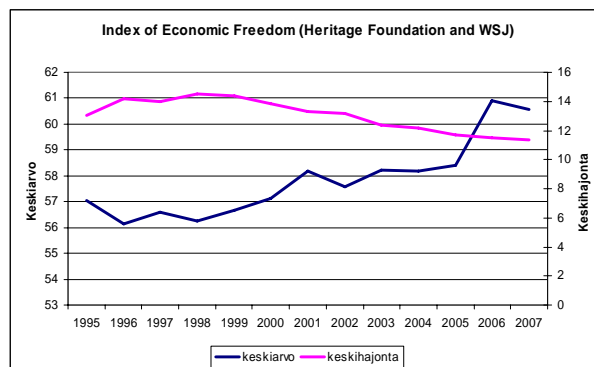
Figure 3: Numbers of poor by region: absolute poverty using the \$1 per day line

Lähde: Maailmanpankki

PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Onko talouspolitiikkakin yhdenmukaistunut?

- Heritage Foundationin ja Wall Street Journalin taloudellisen vapauden indeksi (asteikko: 0-100)
- Toki subjektiivinen
- Suomi sijalla 16 (osittain vapaa)

PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

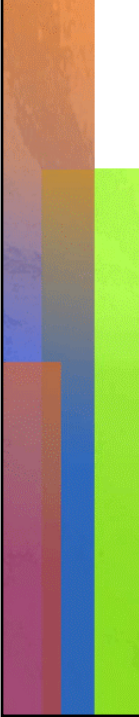

OSA 2: EPÄVARMUUSTEKIJÖITÄ

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Esimerkki 1: Tuloerojen kasvu

WIDER Annual Lecture 9

- Nancy Birdsallin, Center for Global Development:n presidentin WIDERin vuosiluento, 2005

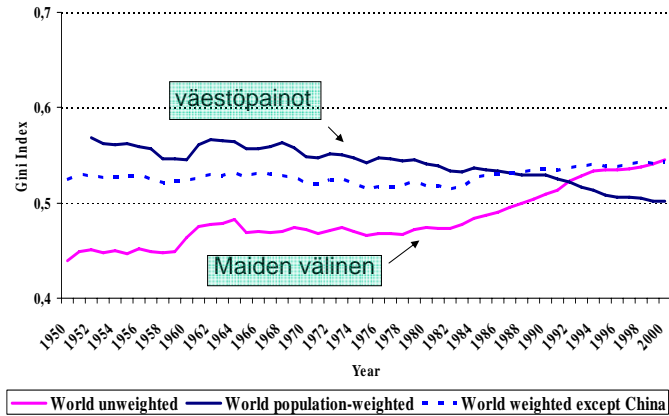
**The World is not Flat:
Inequality and Injustice
in our Global Economy**

PALKANSAAJIEN

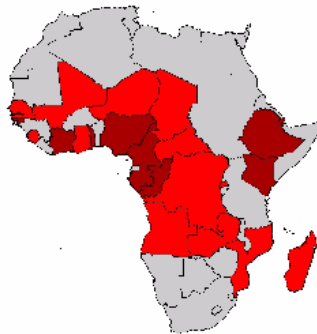
TUTKIMUSLAITOS

Taludellinen eriarvoisuus, 1950-2000
Lähde: Milanovic, B. (2005) Worlds Apart.

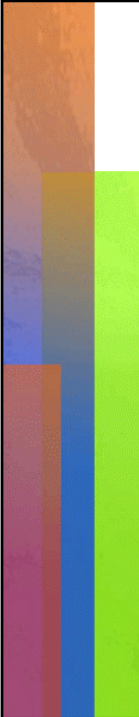
PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Jotkut alueet ovat myös köyhtyneet absoluuttisesti

- Ne Afrikan maat, jossa BKT/capita on nyt 1980-luvun tason alapuolella
- Näissä maissa asuu 350 milj. ihmistä

PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS

Esimerkki 2: ”Poikkeava” talouspolitiikka on saattanut kannattaa

- Latinalaisen Amerikan maat noudattivat virallista kehityspolitiikan linjaa (ns. Washington Consensus)
- Niiden talouskasvu
 - 1980-luku: -0,1 %
 - 1990-2003: +1 %
- Aasian maissa (Esim. Kiina, Intia, Vietnam) valittiin hyvin erilainen, maakohtaisia eroja sisältävä politiikka
- Niiden talouskasvu
 - 1980-luku: +3-5 %
 - 1990-2003: +3-6 %

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

OSA 3: Talouspolitiikan rooli

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Mikä on uusi "virallinen linja"?

- Vanha Washington Consensus
 - 3 ismiä: Liberalize, Privatize, Stabilize
 - Talouden instituutioiden rakentaminen jäi vähällä huomiolla, mukana lähinnä omistusoikeuksien suoja
- "Augmented" Washington Consensus
 - Hyvä hallinto (corporate governance)
 - Korruption vastainen työ
 - Työmarkkinoiden jäykkyysien purku
 - WTO-sopimukset
 - Rahoitusalan säätely
 - Keskuspankin itsenäisyys, inflaatiotavoite
 - Sosiaaliset turvaverkot
 - Kohdennetut köyhyyspaketit

Perusongelma

- Uusi virallinen linja = tee kaikki, mitä kehittyneissä maissa jo on
- Tyypillisellä kehitysmaalla ei ole (inhimillisiä eikä fyysisiä) resursseja panna koko listaa toimeen kerralla, tai edes vuosikymmenessä
- Tarvitaan jotakin muuta, maakohtaisempaa
- Yksi vaihtoehto: Kasvudiagnostiikka (Hausman, Rodrik, Velasco)
 - Etsitään kasvun pahin rajoite
 - Poistetaan ensin se
 - Jne.

Laajempi ongelma: Ilman lisätilaa kansallisille vaihtoehdoille globalisaatio voi pysähtyä (D. Rodrik)

- Fiksut maakohtaiset ratkaisut ovat olleet menestyksekkäitä
- Sellaiset ratkaisut jotka olivat historiassa hyödyllisiä nyt kehittyneille maille...
 - Esim. Korean teollisuuspolitiikka
 - Suomen devalvaatiosykli??
- ...eivät ole uusien (mm. WTO-, IMF-) sääntöjen takia mahdollista nykyisille kehitysmailla

PALKANSAAJIEN

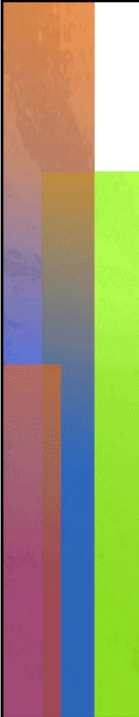
TUTKIMUSLAITOS

OSA 4: JOHTOPÄÄTÖKSET

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Tarvitaan tilaa kansalliselle politiikalle (policy space) ja uusia malleja

- Kehittyvissä maissa: teollisuuspolitiikkaa, rajoitteita vapaakauppaan
- Rikkaissa maissa: tulojen uudelleenjakoa
 - Syy: globalisaatio + tekninen kehitys kasvattavat tuloeroja
 - Tulojen uudelleenjakoa globalisaatiossa onnekkaiden ja vähemmän onnekkaiden välillä tarpeen
 - Muuten globalisaatiosta tulee niin epäsuositua, että kehitys hidastuu tai kääntyy takaisin päin
- Uusia malleja globalisaation hallintaan
 - aid for trade, kaupan mahdollistaminen infrastruktuurin avulla

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Koko Suomen taloutta koskien

- Pohjoismainen malli on anglosaksisen mallin ohella pärjännyt hyvin, ja itse asiassa paremmin kuin keski-eurooppalainen malli
 - Siitä kannattaneet pitää kiinni...
 - ...mutta samalla pitää miettiä, miten sitä voi uudistaa
 - Kaikkia uudistusehdotuksia ei pidä nähdä yrityksinä romuttua koko mallia
- Lisääntyvään epävarmuuteen syytä varautua
 - Ei pelkästään eri talouksien erilaiseen kehitykseen, vaan myös esim. ilmastonmuutokseen
- Ei selvää, etteikö globalisaatio voisi myös hidastua

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS

Metsäsektoria koskien

- Annan asiantuntijoiden mieltä

PALKANSAAJIEN

TUTKIMUSLAITOS